

Grenskapel KAPKAR/ VD-561

de grens Nederland-Duitsland ervaren in licht, van Grenspost naar Grenskapel



OPDRACHT

Kapellenbaan

BETROKKEN PARTIJEN

LOCATIE

Veedijk Nederland - Duitsland
Gemeente Hommersum

23 maart 2021

Grenskapel



Na het presenteren van het schetsontwerp en de fase waarin verzocht wordt voor uitwerking tot een definitief ontwerp is flink wat tijd verstreken. Dat deze uitwerking precies in de tijd van corona maatregelen valt is louter toeval. Toch heeft dit invloed op de manier waarop ik nu net anders naar dezelfde grens kijk.

In mijn vorige betoog ga ik in op het het achteloos heen en weer lopen van de NL- DU grens als vorm van ultieme samenwerking en vertrouwen in het Schengengebied van de Europese Unie, die constatering is enigszins ingehaald door deze tijd. Iets wat ik tot voor kort onmogelijk hield, namelijk het terug invoeren van grenscontroles, is toch echt gebeurd. Mensen die van Duitsland naar Nederland kwamen om niet noodzakelijke redenen werden verzocht om te keren. Het is danwel niet verboden om Nederland te betreden, maar het morele appèl door de Koninklijke Marechaussee op onze Duitse burens is niet mis te verstaan.

Nog een flinke stap verder gaat ons andere buurland België die, om grensverkeer tussen onze beide landen te voorkomen, de meeste grensovergangen fysiek heeft geblokkeerd met containers, betonblokken of bigbags met

zand. Alles wat voorhanden was om snel een blokkade op te werpen is gebruikt. Dat maakte grensoverschrijdend verkeer met auto's voor een groot deel onmogelijk. Om bij mijn moeder te komen die in België woont moest ik illegaal de grens oversteken om vervolgens naar haar toe te fietsen. Dat dit nog ooit zou gebeuren had ik nooit kunnen bedenken. Ik herinner me vaag de smokkelverhalen die vroeger bij mijn familie uit Wernhout de ronde deden. De samenwerking tussen alle landen wordt dus opzijgeschoven en er wordt gekozen voor eigen belang eerst in plaats van beleid op elkaar af te stemmen. Dit is voor mij een politieke teleurstelling. Dit fenomeen heeft dan ook invloed op hoe ik op dit moment over het gegeven van de grens denk. Open grenzen blijken toch niet zo vanzelfsprekend dan ik eerder dacht.



Verandert daardoor het inzicht voor deze opdracht? Mijn zelfbedachte thema is de grens tussen Nederland en Duitsland. Het viert van onze vrijheid en het verband waarin we vanzelfsprekendheid samen leven staat onder druk. Voor mij is het een reden om net even anders naar dit thema te kijken.

Dat mijn kapel/kunstwerk nu precies op de grens moet staan is steeds duidelijker geworden. Een kapel is een instrument van de illusionaire beleving. Je hebt pas iets met



een Mariakapel als je ook in Maria gelooft, anders is het een leeg omhulsel. Ik en vele met mij geloven in de open grenzen als politieke, maatschappelijke verworvenheid. Dit staat, ook na het actuele fenomeen Brexit dat zich in de tussentijd heeft afgespeeld, onder druk. Ik beschouw onze vrijheid als grootste goed. Niet alleen onze vrijheid vrij te denken en te handelen, maar ook de vrijheid om te bewegen tussen de Europese landen. Een kapel precies op de grens kan dit fenomeen vieren, maar er kan ook ineens een complicatie ontstaan. Hoe gaan beide landen hiermee om? Wordt het feest of conflict? De grens blijft immers grens.

Kapellen staan vaak bij kruispunten



De gekozen locatie is op de Veedijk in Hommersum, op de grens Nederland-Duitsland. Een perfecte locatie waar de grens in een hoekige lijn door het dorp loopt. Het is een punt waar de snelheid wordt afgeremd door voorbijgangers uit Nederland en Duitsland.

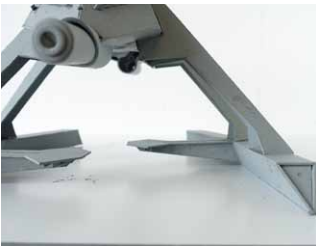
Het kapitaal van deze omgeving is het oude landschap, als getuige, maar ook het onvermijdbare contact van Nederlanders en Duitsers die hier elkaar over en weer ontmoeten op de fiets- en wandelroute.



Er is vanzelfsprekend contact tussen passanten. Dit gegeven wil ik uitvergroten in de functie van de Grenskapel.



De kapel is een metalen spiegel-symmetrische half open constructie en bestaat uit een hoge bovenruimte. Omhooggehouden door vier poten rust het op twee lange liggers. De liggers dienen in eerste instantie om zonder fundering voldoende draagkracht te creëren op maaiveldniveau. Tevens zijn het lange banken waar meerdere mensen kunnen plaatsnemen.



De ene poot bevindt zich in Nederland en de andere in Duitsland. De kapel staat precies met zijn langsrichting midden over de grens. De poten houden een projectieruimte omhoog. In deze ruimte zit precies in het midden een in het metaal opengewerkte stippellijn zoals die op landkaarten gebruikt worden om de grens aan te geven.



Tussen de poten door lopend kom je onder de projectieruimte. Naar boven kijkend neem je de grens in licht waar dat door de stippellijn naar binnen valt en de werkelijke grens is. Als de zon schijnt verschijnt een stippellijn van licht geprojecteerd op de witte binnenwand en op de grond. De grenslijn die normaal een vaststaand gegeven is verplaatst zich langzaam door middel van het zonlicht dat van oost naar west draait. Dit zal ook door maanlicht worden veroorzaakt..

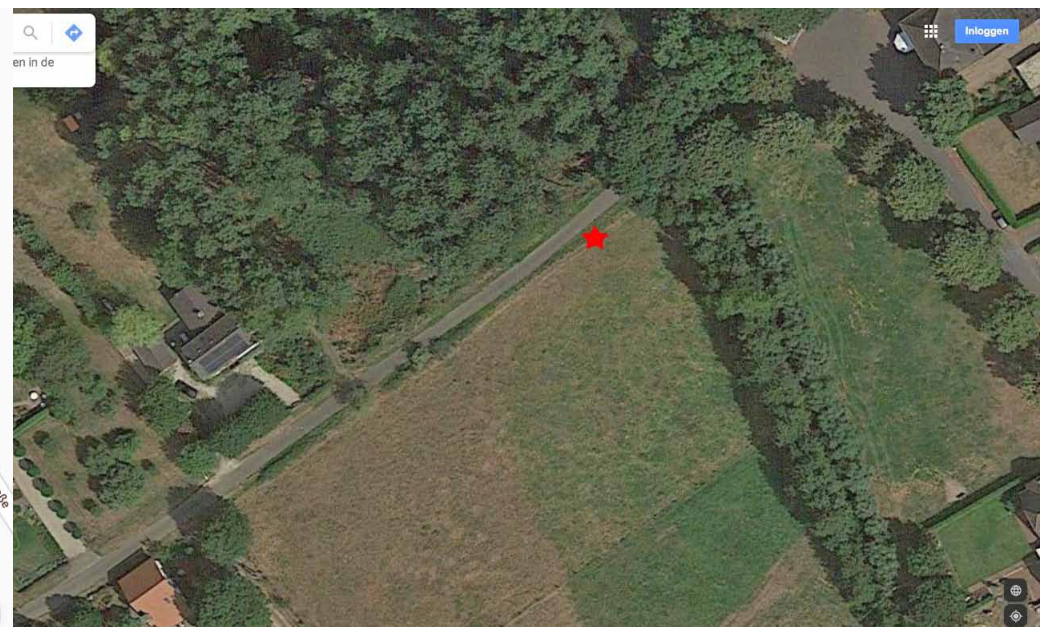
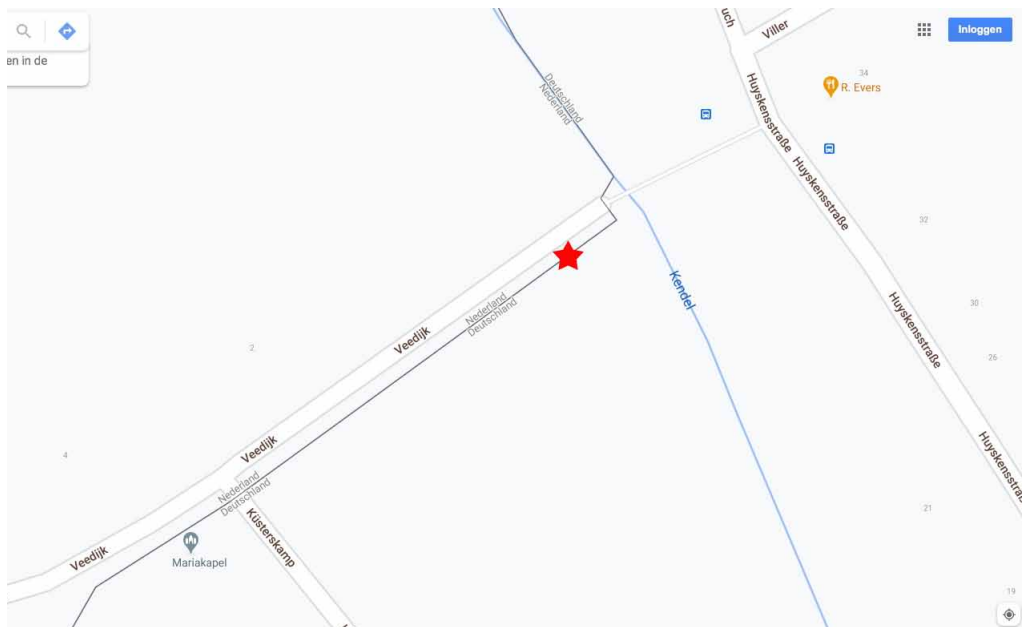
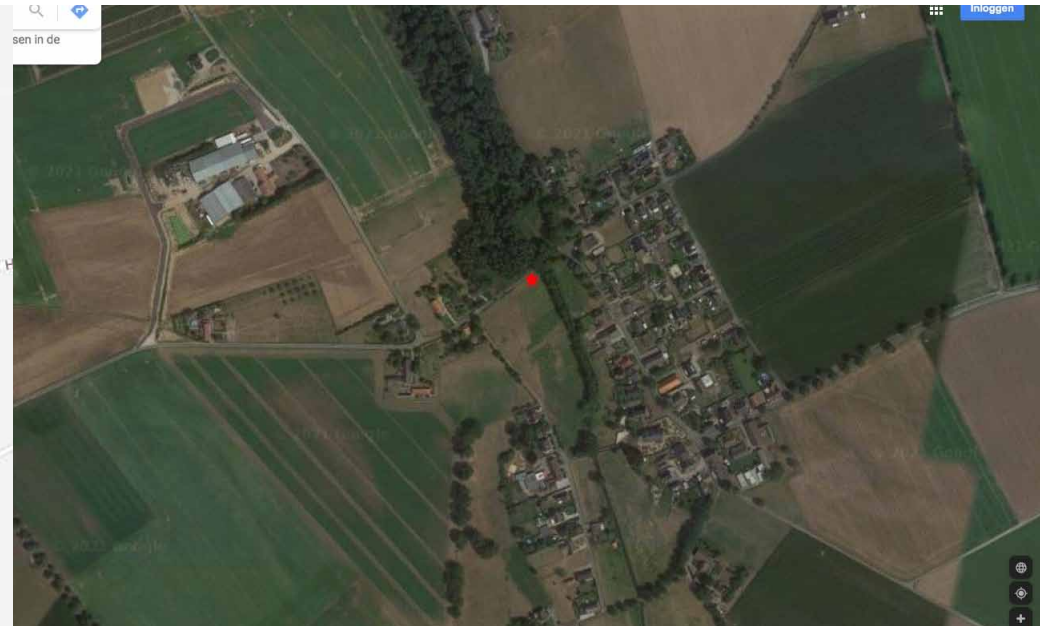
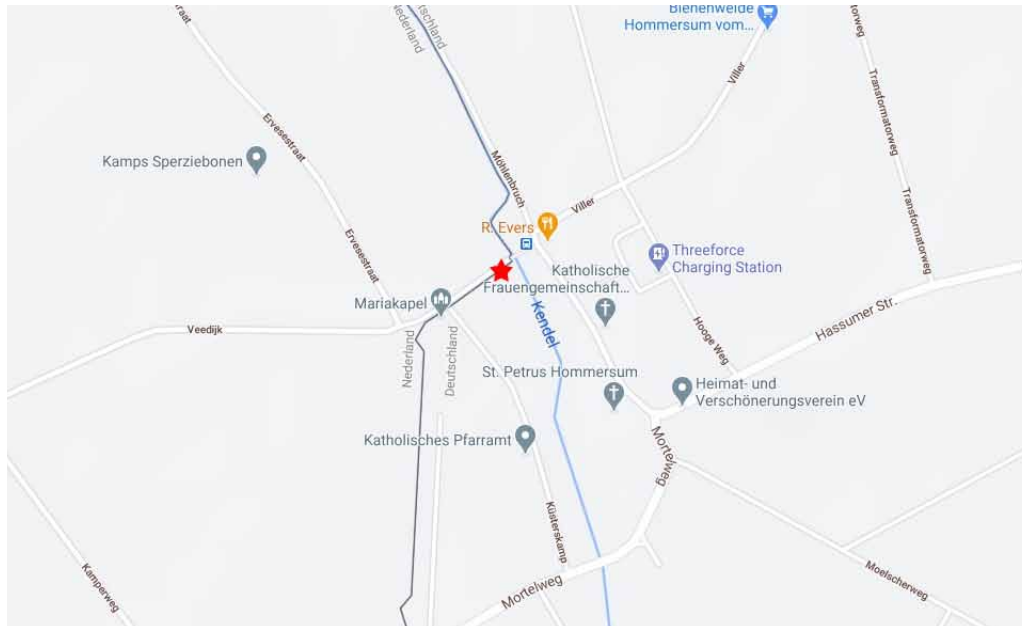


Eén keer per dag valt de zon precies boven de stippellijn en wordt deze precies op de werkelijke grens geprojecteerd. Dit spel kun je als je er op het juiste moment bent en de zon schijnt vanaf de banken en de twee toegevoegde stoelen bleven. Zonder zon maar met daglicht is de stippellijn boven je hoofd een prachtige werkelijkheid van een anders onzichtbare grens die net langs het pad ligt, maar waar precies? Door de twee buizen kijk je in de langsrichting van de grens, de ene kant Nederland in en de andere kant Duitsland in, daar volgen je ogen de grens.



Bezoekers kunnen plaatsnemen en worden zich zeer bewust of men zich in Duitsland of in Nederland bevindt, kunnen wisselen van plek, met elkaar in gesprek raken. Je kunt het grenslicht op je hand laten vallen maar niet pakken. Een bijna niet waarneembaar fenomeen wordt hierdoor op een niet tastbare manier concreet en attractief.

inzoomen op de locatie aan de Veedijk, de rode ster markeert de locatie



De locatie op de Veedijk in Hommersum bij grenspaal 561



Locatie Veedijk bij grenspaal 561 (impressie)



De vorm van KAPKAR / VD-561 is gebaseerd op de vorm van een oude Nederlands-Duitse grenspaal

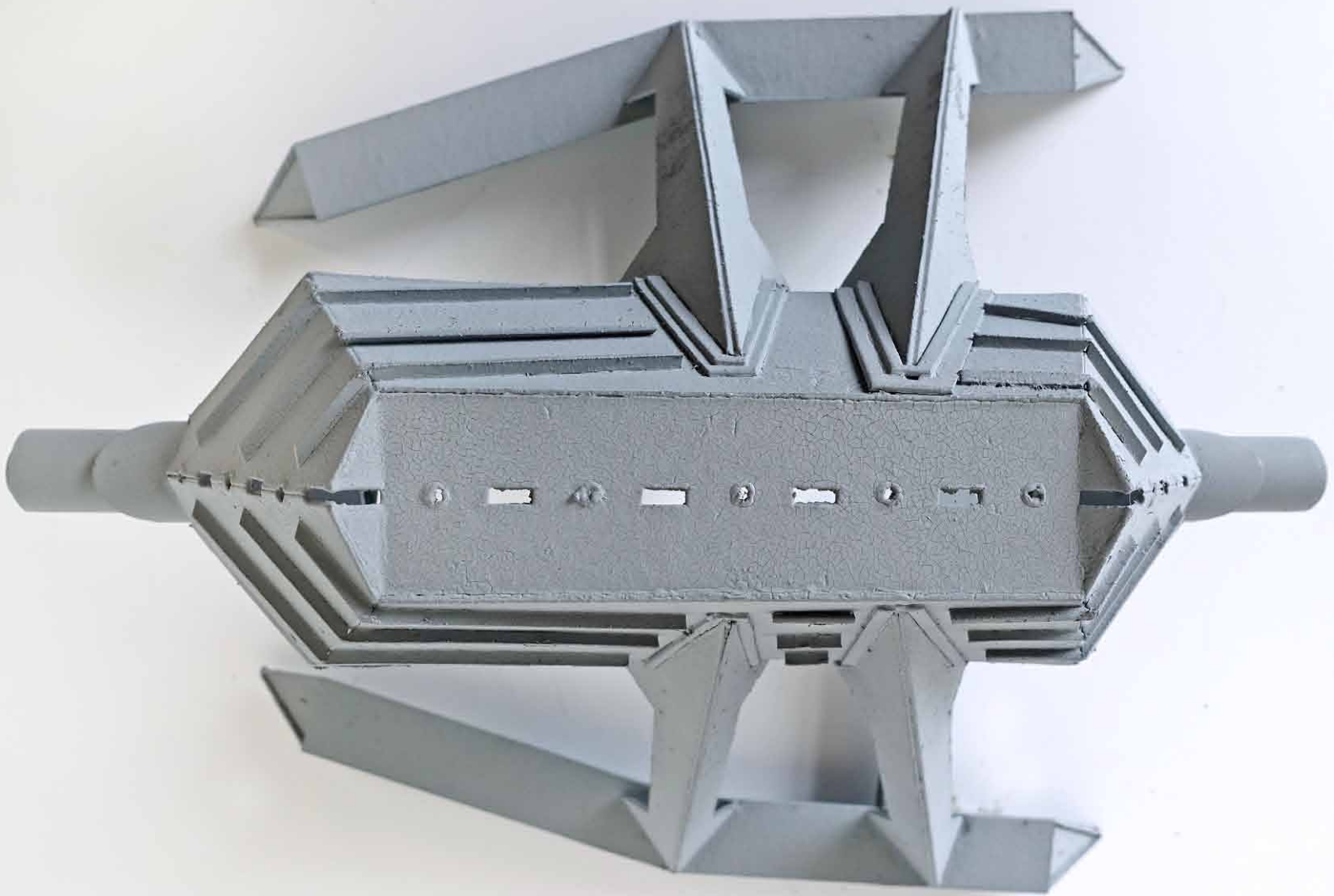


ontwerpverloop van schetsontwerp

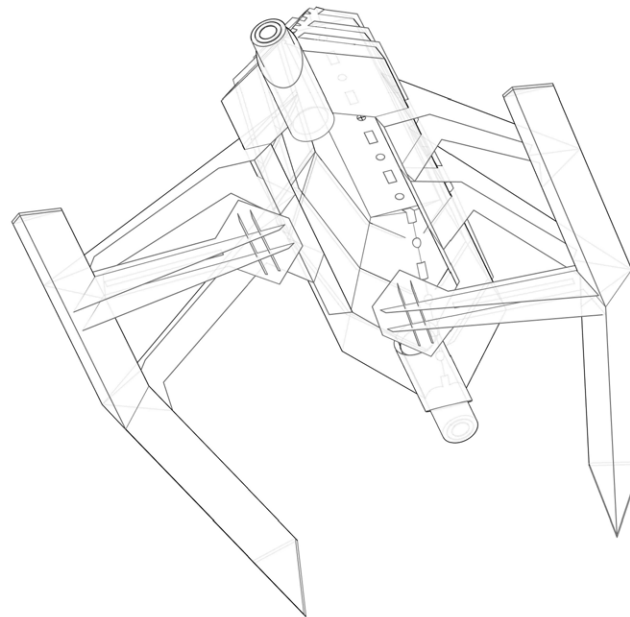
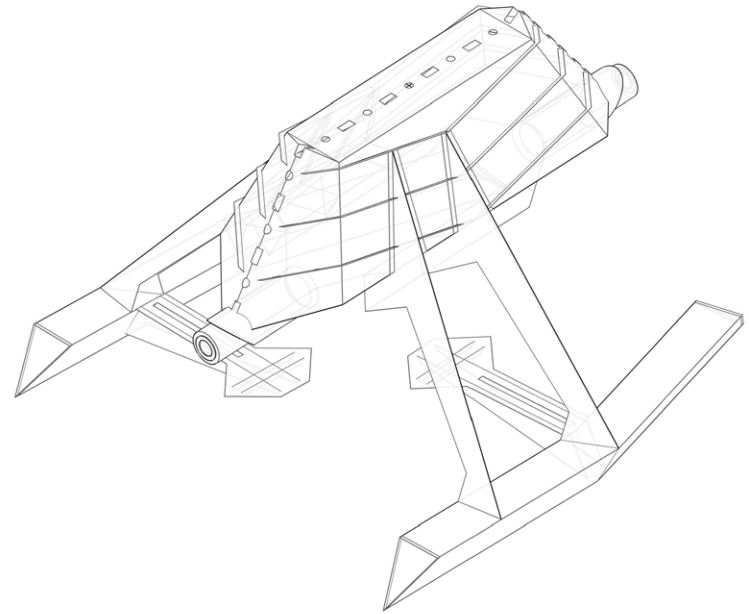
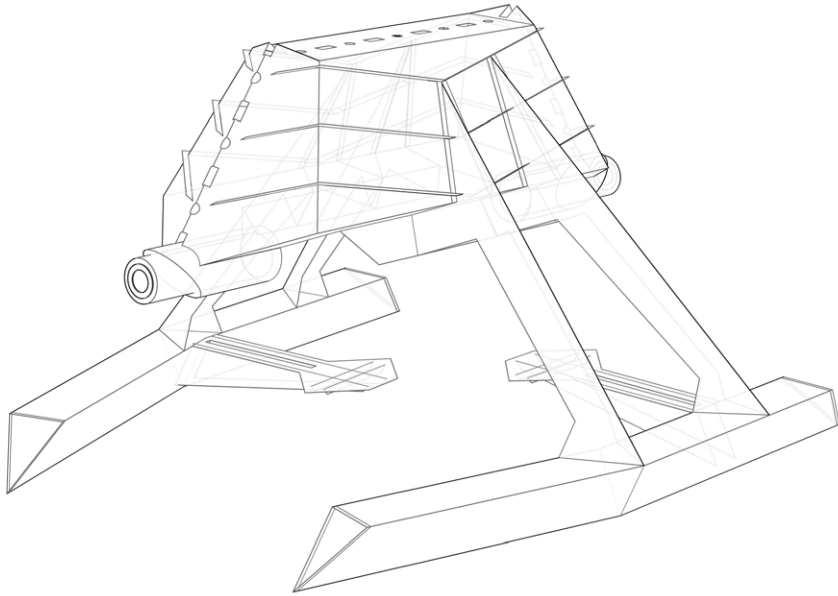


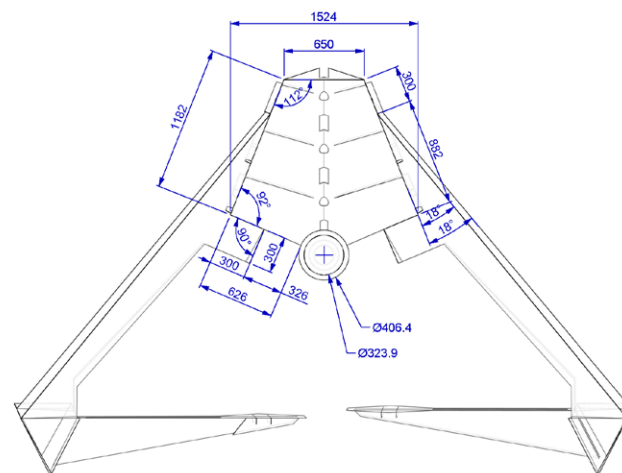
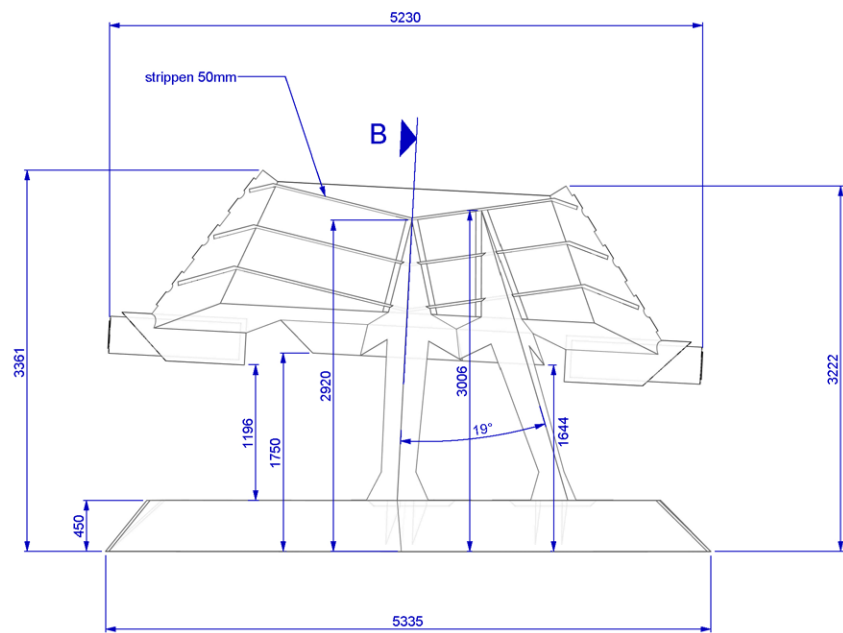
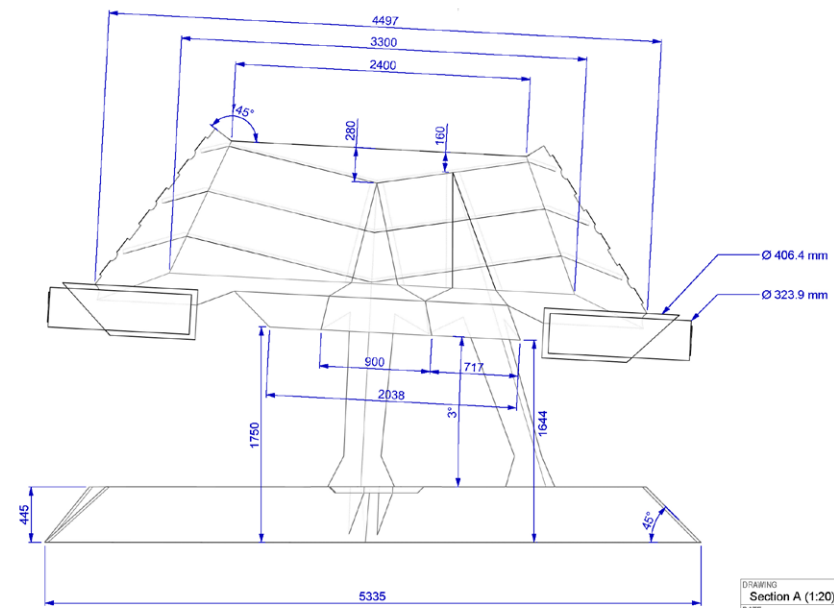
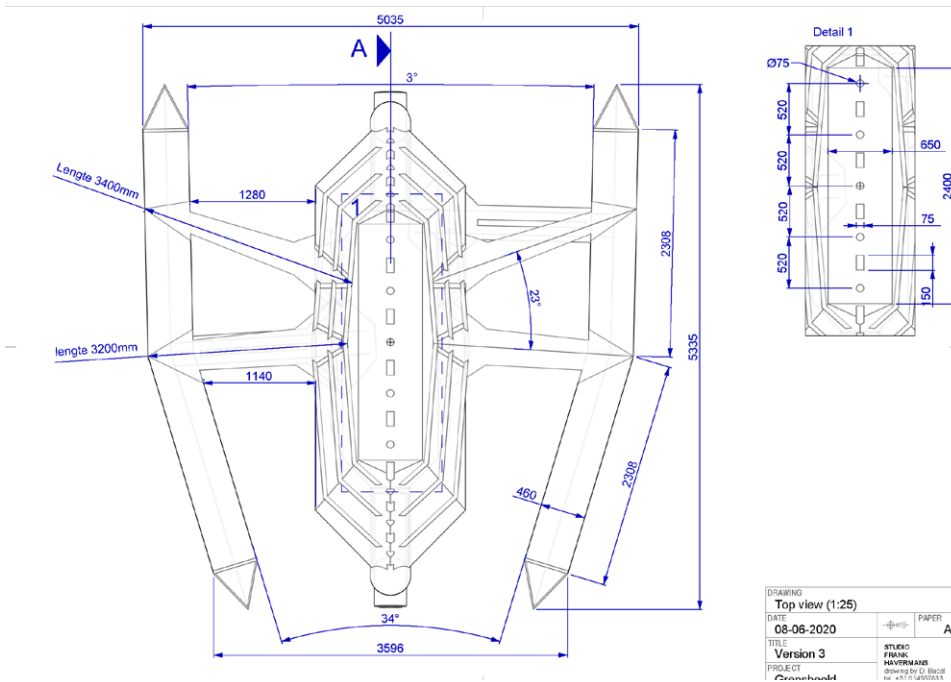
Het uiteindelijke ontwerp

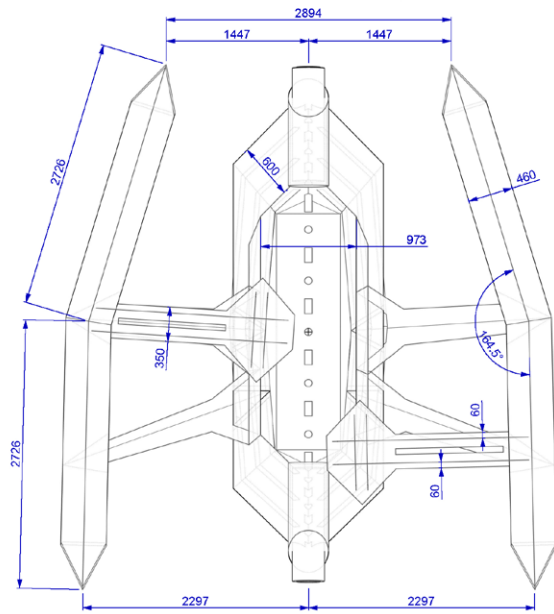




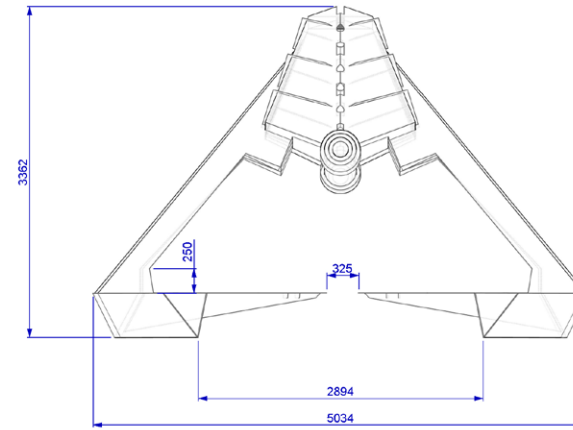
technische tekening - in ontwikkeling, hoofdmaten kloppen







DRAWING	
Bottom View (1:25)	
DATE	PAPER
08-06-2020	A
TITLE	STUDIO
Version 3	FRANK
PROJECT	HAVERMAN
	Drawing by G. Boudier
	for ANTIKLOOSTER



DRAWING	
Front view (1:25)	
DATE	PAPER
08-06-2020	A
TITLE	STUDIO
Version 3	FRANK
PROJECT	HAVERMAN
	Drawing by G. Boudier
	for ANTIKLOOSTER

